

INTRODUKSJON TIL EVANGELIENE

"EVANGELIUM"

- "GODT BUDSKAP"
- BLE BRUKT NÅR KEISEREN HADDE EROBRET ET NYTT TERRITORIUM, ELLER NÅR HAN HADDE BURS DAG.
- DET ER ET GODT BUDSKAP I FORM AV EN OLDTIDS BIOGRAFI, KANSKJE MED "EROBRENDE OVERTONER". EIEREN KOMMER FOR Å TA TILBAKE TERRITORIET, MEN DENNE GANGEN VED SITT EGET OFFER.
- BESKRIVER INNHOLDET, IKKE SJANGEREN.

SJANGER

- VI HAR IKKE ANDRE "EVANGELIER" SOM DISSE 4 UTENFOR NT.
- LIKEVEL LIKHETER MED OLDTIDS BIOGRAFER - "BIOS".
  - ▶ VIKTIGE HENDELSER I PERSONENS LIV, IKKE HELE LIVSHISTORIEN.
  - ▶ ALLTID INKLUDERT HVORDAN PERSONEN DØDE FORDI DETTE KASTET LYS OVER ANDRE TING.
  - ▶ POENGET: LÆRE, BLI IMPONERT OG ETTERLIGNE.
  - ▶ UNIKT MED JESUS: HAN KOM FOR Å DØ. Å DØ VAR EN DEL AV OPPDRAGET. HVORFOR GJØR HAN SIN DØD SÅ VIKTIG? HVORDAN ETTERLIGNE DETTE?

4 EVANGELIER

- A. DE ER MENT Å BLI LEST SOM FULLSTENDIGE HISTORIER. HVERT EVANGELIUM FORTELLER HELE HISTORIEN SLIK FORFATTEREN ØNSKET Å FORTELLE DEN.
- B. HVER FORFATTER VALGTE UT OG STRUKTURERTE MATERIALET TIL Å PASSE HANS HENSIKT MED Å SKRIVE.
- C. DE FØLTE SEG TYDELIGVIS FRITIL Å TILPASSE MATERIALET FOR Å KOMMUNISERE BEDRE MED SITT PUBLIKUM.
- D. DET VAR VANLIG Å GJENGI F.EKS. TALER MED EGNE ORD.

4 EVANGELIER

- BLE SENNEPSFRØET PLANTET I EN ÅKER (MATT) ELLER I EN HAGE (LUK)?
- LUK 6:48 - "HAN LIGNER ET MENNESKE SOM SKULLE BYGGE ET HUS, OG SOM GRAVDE DYPT OG LA GRUNNMUREN PÅ FJELL. DA FLOMMEN KOM, BRØT ELVEN MOT HUSET, MEN KUNNE IKKE ROKKE DET, FOR DET VAR GODT BYGD."
- MATT 7:24-25 "...EN KLOK MANN SOM BYGDE HUSET SITT PÅ FJELL. REGNET STYRTET, ELVENE FLOMMET, OG VINDENE BLÅSTE OG SLO MOT HUSET. MEN DET FALT IKKE, FOR DET VAR BYGD PÅ FJELL."

TO HISTORISKE KONTEKSTER

I. JESU KONTEKST ("FØRSTE HØRERE")

- ISRAEL 27-30 E.KR.
- HVEM ER PUBLIKUM?
DISIPLENE, MENGDEN
ELLER MOTSTANDERNE
HANS?

2. FORFATTERENS KONTEKST ("FØRSTE LESERE")

- 60-95 E.KR.
- ANONYME
FORFATTERE...
- LETTERE Å VITE
HVORFOR DE SKREV.

SAMME UTSAGN - ULIK KONTEKST?

“ALLE PROFETENE OG LOVEN HAR PROFETERT FRAM TIL JOHANNES.” (MATT 11:13)

- ▶ DEL AV ET AVSNITT OM DØPEREN JOHANNES HOS MATTEUS (11:7-14)
- ▶ LUKAS SIN PARALLELL ER 7:24-28, MEN DETTE UTSAGNET KOMMER I 16:16.

SAMME UTSAGN - ULIK KONTEKST?

LIGNELSEN OM DEN BORTKOMNE SAUEN:

▶ LUK 15:1-7

- HVEM: FARISEERNE
- KONTEKST: DEN MISTEDE SØLVMYNTEN OG DEN BORTKOMNE SØNN
- DEN BORTKOMNE SAUEN = EN SYNDER SOM BLIR FUNNET

▶ MATT 18:12-14

- HVEM: DISIPLENE
- KONTEKST: RELASJONER I GUDS RIKE (V. 1-2)
- DEN BORTKOMNE SAUEN = DE SOM HAR FORVILLET SEG BORT FRA MENIGHETEN

Some sheep do not want to be found

4 EVANGELIER

- MATTEUS: *JESUS ER JØDENES KONGE*, JØDISK PUBLIKUM, JESUS' FORHOLD TIL ISRAEL, EN NY MOSES. TEMATISK STRUKTUR.
- MARKUS: *JESUS ER DEN LIDENDE TJENER*, MER ACTION ("STRAKS"), MER FØLELSER, 2 TALER, 20 MIRAKLER. KORTESTE EVANGELIUM. HEDENSK PUBLIKUM. STRUKTUR: VENDEPUNKT.
- LUKAS: *JESUS ER FOR TAPERE*, LENGSTE EVANGELIUM. HEDENSK PUBLIKUM. FLERE LIGNELSER. GEOGRAFISK STRUKTUR, MEST KRONOLOGISKE EVANGELIUM (1:3).
- JOHANNES: *JESUS ER MESSIAS OG GUDS SØNN SOM GIR EVIG LIV TIL DE SOM TROR* (20:31). 7 TEGN. "GUDS RIKE" => "EVIG LIV". MER "FILOSOFISK". EN "ETTERPÅ-OG-OVENFRA"-VINKEL.